

Haarlem

Gemeente Haarlem

Drs. Jur Botter, MPA.

Wethouder Wmo, Welzijn, Volksgezondheid, Cultuur en Vastgoed

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan: de leden van de Gemeenteraad Haarlem

Datum 15 november 2017
Ons kenmerk 2017/526787
Contactpersoon Ron de Wolf
Doorkiesnummer 023 5115208
E-mail rwolf@haarlem.nl
Bijlage(n) 2
Onderwerp Motie 35, Haarlem dementievriendelijk

Geachte leden van de gemeenteraad,

Tijdens de bespreking van de kadernota op 7, 9 en 10 november 2016 is door uw raad de motie Haarlem dementievriendelijk aangenomen.

In deze motie verzoekt u het college om

- In nauwe samenspraak met Alzheimer Nederland afdeling Zuid Kennemerland, zorgverzekeraars en andere stakeholders zoals huisartsen, wijkverpleegkundigen en casemanagers dementie, de regierol te nemen bij een op te zetten lokale aanpak Dementie Vriendelijke Gemeente in 2017;
- Medewerkers met klantcontacten, collegeleden en wijkagenten te laten scholen in het omgaan met mensen met dementie;
- Het thema dementie te agenderen bij maatschappelijke organisaties en verenigingen bijvoorbeeld via het subsidiebeleid en bij ondernemers.

Het doel is de Haarlemse samenleving dementievriendelijker te maken. Als uitgangspunt wordt bij de uitwerking gebruik gemaakt van de landelijk geformuleerde tien doelstellingen. In bijgevoegd schema (bijlage II) laat ik u zien welke doelstellingen landelijk geformuleerd zijn en welk resultaat dit dient op te leveren. Vervolgens ziet u in het overzicht in de derde kolom welke activiteiten Haarlem al in uitvoering heeft, of inmiddels uitgevoerd zijn. In de laatste kolom maak ik melding van de geplande acties in 2017 en 2018. Als tweede bijlage stuur ik u de tien doelstellingen met nadere uitleg mee.

Uit landelijke informatie wordt duidelijk dat elke gemeenschap uniek is en zijn eigen dynamiek kent. Een blauwdruk voor een dementievriendelijke gemeente bestaat niet. Het is ook niet mogelijk om alle doelstellingen in een keer uit te werken.

In de toelichting op de geformuleerde doelstellingen (bijlage I) kunt u lezen dat het wegwerken van taboe de basis is om te komen tot een dementievriendelijke gemeente. In overleg met Alzheimer Nederland, afdeling Zuid Kennemerland is afgesproken dat we deze doelstelling dan ook als eerste nader uitwerken.

Concreet is er momenteel al aandacht voor het volgende.

1. Inrichting van een tijdelijk netwerk kwetsbare ouderen

De Wijkgerichte zorg werkt nauw samen met bureau VBZ aan een voorstel voor de inrichting van een tijdelijk netwerk kwetsbare ouderen. Met als doel de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein te bevorderen.

2. Verbreding van het programma wijkgerichte zorg naar het sociaal domein

In samenwerking met wijkgerichte zorg wordt gewerkt aan een nieuwe vroegsignaleringskaart voor professionals. Deze kaart helpt professionals bij het signaleren van kwetsbaarheid, waaronder dementie.

In het najaar van 2017 start een pilot om de werkwijze tussen huisarts, wijkverpleegkundige ouderenzorg en het Sociaal wijkteam te verstevigen.

3. Ondersteuning na diagnose dementie

Een evaluatie onder alle verschillende stakeholders van de Wijkgerichte zorg maakt duidelijk dat er een hiaat wordt gevoeld bij cliënten na de diagnose dementie. In deze fase is er behoefte aan uitgebreide uitleg en informatie over het ziektebeeld. Een werkgroep binnen wijkgerichte zorg is gestart met het uitwerken van het voorstel om direct na de diagnose een gesprek te hebben met verpleegkundige ouderenzorg. De verpleegkundige maakt kennis met de cliënt en geeft uitleg en informatie over het ziektebeeld.

4. Voorlichting en scholing

Winkeliers worden getraind om te gaan met mensen met geheugenproblemen. Hiervoor is een pilot gestart in zowel de Gen. Cronjé (winkel)straat als bij Albert Heijnvestigingen. Deze activiteiten worden verder uitgebouwd en doorontwikkeld. Hiervoor zijn inmiddels formats en draaiboeken ontwikkeld.

Wat betreft het verbreden van kennis en geven van voorlichting onderneemt Alzheimer Nederland, afdeling Zuid Kennemerland diverse activiteiten. Er worden verschillende soorten voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Naast de gebruikelijke in samenwerking met zorgaanbieders, zijn dat onder andere:

- Voorlichtingssessies in het primair onderwijs; in 2016 is gestart met ca. 5 basisscholen, in 2017 zullen dat er 10 zijn. Hiervoor zijn inmiddels lespakketten ontwikkeld.
- Een volgende stap zal zijn de voorlichting aan en training van hulpdiensten en vervoerders.

Haarlem

3

Tijdens de Wereld Alzheimer Week (3^e week september) stond Alzheimer Nederland, afdeling zuid Kennemerland op diverse plaatsen in de regio, waaronder Haarlem, met informatiekramen en voert verschillende acties om de samenleving bewuster te maken van het fenomeen dementie.

5. Ontmoeten

Om integratie te bevorderen, ontmoetingen te verbeteren voor mensen met dementie kan ik u melden dat we in gesprek zijn met de zorgaanbieders SHDH en Reinalda over het realiseren van een Odense huis in Haarlem.

Op dit moment heeft Alzheimer Nederland, afdeling Zuid Kennemerland in Haarlem een Alzheimer Café en in Zandvoort een Alzheimer Trefpunt. Dit zijn ontmoetingsplaatsen voor mensen met geheugenproblemen, hun naasten en andere belangstellenden. Dat laatste mede om bewustwording in de samenleving te vergroten en de voorlichting te verbeteren. Ontwikkelingen zijn gaande om in Schalkwijk in plaats van een Alzheimer Café een theehuis op te richten.

We werken stapsgewijs toe naar een Dementievriendelijke Gemeente, op basis van een lokale aanpak, samen met belangrijke stakeholders.

Met vriendelijke groet,

Jur Botter

Bijlagen:

- Landelijk geformuleerde doelstellingen
- Uitwerking landelijk geformuleerde doelstellingen

Landelijke doelstellingen	Resultaat	Al aanwezige of uitgevoerde activiteiten in Haarlem	Geplande acties in 2017/2018
1. Naar een andere beeldvorming. Voorkom verkeerde terminologie als “dementerenden”.	Weg met het taboe!	Fototentoonstelling en campagnes tijdens Wereld alzheimer week 2016; Presentatie van het boek ‘Zolang ik er ben’ van Erik Zwiers; Bezoek aan toneelvoorstelling over Alzheimer ‘De vader’ met raadsleden en ambtenaren	Tijdens wereld Alzheimer week september 2017 was wederom aandacht voor campagnes en het geven van voorlichting
2. Inzicht biedt uitzicht	Naar meer kennis	In de Sociaal wijkteams werken wijkverpleegkundigen die kennis hebben van kwetsbare ouderen, waaronder mensen met dementie.	Loketfunctionarissen informeren en trainen op vroegsignalering. Organiseren van de inzet van straat- en buurtcoaches, de ogen en oren van de wijk.
3. Mensen met dementie tellen mee Kijk naar wat mensen wel kunnen, niet naar wat ze niet meer kunnen.	Naar een betere integratie Mensen met geheugenproblemen helpen andere mensen met dezelfde of andere problemen, aandoeningen of beperkingen.	Binnen de dagbesteding voor ouderen is aandacht voor deze aanpak.	Organiseren van een innovatieve vorm van dienstverlening waarbij mensen met dementie als vrijwilliger actief blijven deelnemen aan zinvolle vrijwilligersactiviteiten (Zie als voorbeeld “Demen Talent”)
4. Samen	Naar meer ontmoetingen	Alzheimer café. Ontmoetingscentra zorginstellingen. 2017 het jaar van de ontmoeting.	Realiseren van een theehuis en een Odensehuis in Schalkwijk. Maar ook aandacht hebben voor “samen” in brede zin, plekken waar mensen elkaar ontmoeten als buurthuizen,

			wijkvoorzieningen.
5. Voor jong en oud	Naar betere contacten tussen generaties	Voorlichting op scholen. Aandacht geven aan jong-dementerenden.	Intensivering van voorlichting geven op scholen. Informatievoorziening: Onderzoek doen naar de diverse websites over dementie.
6. Warme zorg	Naar meer welzijn	Kanteling van maatwerkvoorzieningen naar de basinfrastructuur. Samenwerking tussen welzijn en zorgorganisaties versterken . Creëren van een laagdrempelig aanbod, preventief, of bij eerste behoefte aan lichte ondersteuning.	Ontwikkelen van een vroegsignaleringskaart kwetsbaarheid, waaronder dementie, te gebruiken door professionals. Uitwerken van de route na signalering, waarin zowel de wijkgerichte zorg, als de Sociaal wijkteams een belangrijke rol hebben.
7. Burgers zoals u en ik	Naar meer autonomie Mensen met geheugenproblemen zijn geïntegreerd in de samenleving en doen er toe.	Personeel van winkels, wijkcentra, buurthuizen is geschoold in de omgang met mensen met dementie.	In overleg met Alzheimer Nederland wordt bekeken welke acties de weg naar meer autonomie versterken.

8. Iedereen welkom	Naar lagere drempels	Het aanbod van de welszijnsorganisaties in Haarlem is toegankelijk voor alle doelgroepen en dus ook voor mensen met geheugenproblematiek. Casemanagement wordt uitgevoerd vanuit de wijkgerichte zorg. Mantelzorgorganisatie Tandem biedt extra ondersteuning aan mantelzorgers betrokken bij mensen met dementie	Verbeteringen doorvoeren in de huidige vorm van casemanagement. Waarbij aandacht is voor een passend aanbod van begeleiding vanaf indicatiefase tot en met nazorg na levensbeëindiging. Aandacht hebben voor registratie, hebben we nu alle mensen met dementie, hun partners en mantelzorgers wel in beeld?
9. Veilig thuis!	Naar een veiligere samenleving. Het bieden van duidelijkheid over rechten en plichten.	Project financiële uitbuiting onder ouderen, is in samenwerking met de RABO bank uitgevoerd	Project ontspoorde mantelzorg, oudermishandeling. Technische innovatie, onderzoek naar toepassen van domotica in de woning.
10. Stads breed, een gemeentebrede aanpak van maatregelen	Naar de mobilisatie van een hele stad.	Training winkeliers.	Dementie vriendelijke gemeente begint bij de overheid zelf: Loketmedewerkers gemeente, medewerkers die klantcontacten hebben worden getraind. Vervolgens vervoerders, politie, wijkagent, winkeliers. Uitreiking certificaten en stickers aan getrainde medewerkers, winkeliers.

			Contact leggen met deltaplan dementie, bespreken deelname door gemeente Haarlem en Zandvoort.
--	--	--	---

DOELSTELLINGEN DEMENTIEVRIENDELIJKE GEMEENTE

10 DOELSTELLINGEN

DE DVG-BEWEGING RICHT ZICH OP:

1	Naar een andere beeldvorming	→	Weg met het taboe!
2	Naar meer kennis	→	Inzicht biedt uitzicht
3	Naar een betere integratie	→	Mensen met dementie tellen mee
4	Naar meer ontmoetingen	→	Samen
5	Naar betere contacten tussen generaties	→	Voor jong en oud
6	Naar meer welzijn	→	Warme zorg
7	Naar meer autonomie	→	Burgers zoals u en ik
8	Naar lagere drempels	→	Iedereen welkom
9	Naar een veiligere samenleving	→	Veilig thuis
10	Naar de mobilisatie van een hele gemeente	→	Gemeente-breed

TOELICHTING OP DE 10 DOELSTELLINGEN

1 WEG MET HET TABOE!

De beeldvorming rond dementie is overwegend negatief. Dat blijkt ook uit onderzoek. Uiteraard zijn er aan dementie veel en grote problemen verbonden. Dat wil niet zeggen dat alles kommer en kwel is. Deze doelstelling staat nummer 1 bij de meeste lokale DVG-netwerken. Het wegwerken van taboe is de absolute basis om te komen tot een dementievriendelijke gemeente.

2 INZICHT BIEDT UITZICHT

Gebrek aan kennis is de oorzaak van veel problemen bij het omgaan met mensen met dementie. Er is veel informatie over dementie, maar niet iedereen kent deze informatie en vindt de weg ernaartoe. Ook een gerichte ontsluiting van wat er is, is dan belangrijk. Daarom richt een aantal DVG-projecten zich op vorming en opleiding, zowel van professionele zorgverstrekkers als van mantelzorgers en andere betrokken doelgroepen, zoals politiemensen.

3 MENSEN MET DEMENTIE TELLEN MEE

Veel mensen met dementie voelen zich (en worden) uitgesloten uit het leven in gemeenschap. Hierdoor verliezen zij aansluiting met de samenleving, en mist de samenleving op haar beurt de vaardigheden en talenten van mensen met dementie. Projecten die streven naar een betere integratie van mensen met dementie zijn dan ook essentieel als we het over levenskwaliteit hebben. Zij zorgen er onder meer voor dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

4 SAMEN

Veel mensen met dementie leven geïsoleerd. Zij hebben weinig contacten met hun medemensen. Ook bij mantelzorgers speelt dit probleem. Vaak ontstaat dit door schaamte voor het veranderde gedrag van het familielid met dementie. Dit is eigenlijk ook een illustratie van het taboe dat op dementie rust en de invloed daarvan op de levenskwaliteit van mensen. Projecten die ontmoeting als centraal doel hebben, zijn daarom onmisbaar.

5 VOOR JONG EN OUD

Een bijzondere vorm van ontmoetingen zijn die tussen generaties. Projecten die ontmoetingen van jongeren en mensen met dementie tot stand willen brengen, vergen een bijzondere zorg en aanpak. Ze zijn noodzakelijk als we bij jongeren willen streven naar een andere beeldvorming over ouderdom en dementie.

6 WARME ZORG

We beschikken in Nederland over een voorbeeldig uitgebouwd zorgsysteem. Dat staat buiten kijf. Maar de zorg speelt zich noodzakelijk af binnen bepaalde kaders en patronen. De zorg kan uiteraard altijd meer en beter: een zorg met veel tijd en aandacht voor waartoe mensen in staat zijn, is voor het welzijn van mensen met dementie erg belangrijk. En voor mantelzorgers is een extra zorgsteun vaak zeer welkom.

7 BURGERS ZOALS U EN IK

Het hoort bij de huidige beeldvorming: mensen met dementie zijn afhankelijk, er wordt over hun hoofden heen gepraat, ze worden 'betutteld'. Veel mensen met dementie willen juist autonoom functioneren en als zelfstandige burger worden behandeld. Dat veronderstelt een andere houding bij hun medeburgers.

8 IEDEREEN WELKOM

Zonder het te beseffen werpen we in onze samenleving vaak zowel fysische als psychologische drempels op voor veel mensen in allerlei omstandigheden: het dagelijks leven, de contacten met de gemeente, het verenigingsleven, sport, cultuur et cetera. Ook in de openbare ruimte zijn er omgevingselementen die mensen met dementie hinderen of die onnodige gevaren creëren. Toegankelijkheid, in de meest brede betekenis, is daarom een belangrijk streven.

9 VEILIG THUIS

Mensen met dementie kunnen zich soms zo gedragen, dat zij in onveilige situaties terecht komen. Dan is het zaak om als samenleving alert te zijn en adequaat te reageren. Dat geldt voor alle burgers, maar zeker voor bepaalde doelgroepen: hulpverleners, personeel van woonzorgcentra, politiemensen et cetera.

10 STADSBREED

Enkele opvallende projecten kiezen ervoor om breed te gaan en in hun stad en omgeving als het ware alles wat hierboven benoemd staat op te nemen in hun werking. Daar is tijd voor nodig, en een breed draagvlak dat moet groeien.

